

Ulkosuomalaisstrategian laatiminen: hanketyöryhmän 3. kokous 26.5.2021

Osallistujat:

SM: Marja Avonius (pj), Tuomo Kurri (1. asiakohhta), Mariana Salgado, Tiia Talvitie
UM: Leena Liukkonen, Leena Ritola, Sanna Selin, Johanna Kotkajärvi, Paula Rossi
TEM: Pipa Turvanen
OKM: Satu Paasilehto
STM: Sanna Kuorikoski
OM: Heini Huotarinen
VM: Juha Mitrunen
Suomi-Seura: Tina Strandberg, Kaisa Pudas
Siirtolaisuusinstituutti: Saara Pellander, Miika Tervonen

1. Kokouksen avaaminen

Maahanmuuttojohtaja Tuomo Kurri avasi kokouksen ja kertoi SM:ssä käydyistä keskusteluista strategian hyväksymismenettelyyn liittyen. Ajatus on, että strategiaa voitaisiin käsitellä vuoden lopussa kansliapäällikkökokouksessa ja tämän jälkeen hallituksen iltakoulussa. Strategian virallinen hyväksyminen tehdään sisäministeriössä.

Puheenjohtaja jatkoi käymällä läpi valmistelun tilanteen ja kokouksen asialistan (liite 1). SM:n puolelta käytiin viestinnän tilannekatsaus: 7.6. alkavassa virtuaalisessa Suomi-kylässä ulkosuomalaisstrategian huoneessa ja viranomaisten toisessa huoneessa monenlaista sisältöä ja erilaisia tilaisuuksia luvassa, sisäministeriön ulkosuomalaiset -sivu on päivitetty ja tätä voi jakaa viestintäkanavissa ja Marja vieraillee No Worries -nimisessä podcastissa, joka julkaistaan kesäkuun alussa. Suomi-Seura kehotti kaikkia työryhmän jäseniä viestimään ahkerasti virtuaalisesta Suomi-kylästä.

2. Katsaus taustoitus- ja kuulemisvaiheessa kerättyyn aineistoon

Käytiin katsaus kerättyyn tausta-aineistoon. Miika Tervonen Siirtolaisuusinsituutista esitteli Muuttuva ulkosuomalaisuus -kyselytutkimuksen tuloksia (liite 2). Tutkimus julkaistaan virtuaalisessa Suomi-kylässä 7.6. Paula Rossi esitteli ulkoministeriön selvitystä ulkokansalaispolitiikoista verrokkimaissa (liite 3), jota myöskin esitellään Suomi-kylässä 9.6. ja Mariana Salgado esitteli sisäministeriön järjestämien työpajojen tuloksia (liite 4).

Keskusteltiin esityksistä ja jaettiin tietoa muista pidetyistä ja tulevista kuulemisista. Suomi-Seura totesi, että kyselytutkimuksen tulokset tukevat monilta osin aiempaa tietämystä, mutta tuloksista löytyy myös yllättäviä asioita. Palveluntarpeiden osalta vaikuttaa siltä, että palveluita olisi saatavilla, mutta ulkosuomalaiset eivät ole näistä aina tietoisia: pitäisikö olla

Kirkkokatu 12, Helsinki

PL 26, 00023 Valtioneuvosto

Vaihde 0295 480 171 | kirjaamo@intermin.fi | www.intermin.fi

Sisäministeriö Inrikesministeriet

yhteinen viestintäsuunnitelma, viestiä yhdessä erilaisista palveluista. Ei tarvitse välttämättä luoda uutta, vaan muotoillaan uudelleen sitä mitä on jo saatavilla ja helpotetaan palveluiden pariin löytämistä – esimerkiksi Aalto-yliopiston Design for Government -kurssin ideoita hyödyntäen. Suomi-Seura mainitsi, että Johanna Peltoniemi on tutkinut ulkokansalaisten äänestämisen mahdollisuuksia eri maissa: tästä on saatavilla materiaalia. Sisäministeriön työpajojen tulokset ovat mielenkiintoisia ja tukevat aiemmin kuultua. Mainitsi Suomi-Seuran järjestämät tulevat kuulemiset: suomenruotsalaisten kuuleminen (yhdessä oikeusministeriön kanssa) ja kansainvälisten perheiden kuuleminen (yhdessä Kansanvalistusseuran kanssa).

SM taholta todettiin, että idea yhteisestä, tietoa kokoavasta digitaalisesta alustasta nousi esille myös työpajoissa.

Siirtolaisuusinstituutti totesi, että kyselytutkimuksessa kaivattiin sellaisia palveluita, jotka ovat jo olemassa: olisi tarpeellista kehittää tietoa palveluista ja myös selkeyttää rakenteita.

Puheenjohtaja totesi, että viestinnän kehittäminen on noussut esiin monelta suunnalta: tämä on myös huomattavasti helpompi lähtökohta kuin täysin uusien palveluiden rakentaminen. Siirtolaisuusinstituutti ehdotti, voisiko ratkaisu olla esimerkiksi jonkinlainen ulkosuomalaisten oma sovellus, puhelin appi. Puheenjohtaja mainitsi, että jonkin tällaisen viestintää tehostavan alustan kehittäminen sopisi hyvin keskustelussa olleisiin strategian läpileikkaaviin teemoihin, kuten digitaalisuuden ja avoimuuden edistämiseen.

UM totesi, että viestintä on tosiaan aika hajallaan ja tämä viesti on otettava vakavasti, UM katsoo tarkasti juuri sitä miten voidaan viestiä siitä, mitä on jo saatavilla. UM mainitsi tulevan Virtual Finland -alustan, jonka tarkoituksena on keskittää viestintää yhdelle alustalle. Sovelluksissa haasteena on aina ylläpito: kuka huolehtii tiedon ajantasaisuudesta. Olemassa oleviin rakenteisiin kytkeytyvä ratkaisu on parempi kuin täysin uuden luominen. Tärkeää muistaa resurssitilanne ja vastuiden hajautumiseen liittyvät haasteet, vaikka tekninen toteutus olisi sinänsä ihan mahdollinen.

UM kertoi tarkemmin Virtual Finland -hankkeesta, jota on lähdetty luomaan KEUMI Skinnarin ajattelun pohjalta. Kyseessä on sateenvarjo hanke: luodaan Suomen digitaalinen rajapinta maailman kanssa eri hallinnonaloilla jo meneillään oleville hankkeille. Tavoitteena on tuoda tieto ja palvelupolut yhdelle alustalle osaajien ja yritysten houkuttelemiseksi ja viennin edistämiseksi. Hanke on vielä alkutekijöissään ja se tulee olemaan hyvin laaja. Ulkoministeriö laittaa hankkeen alulle, mutta nähtäväksi jää kenen alaisuuteen alusta lopulta tulee. Asia on vielä uusi ja alustava rahoitus sille saatiin viime vuonna. Rahoitus on riippuvainen EU:n elvytysrahoista. Ulkoministeriöstä mukana on useita osastoja. Hankkeeseen on tulossa projektipäällikkö. Myöhemmin tänä vuonna pystytään kertomaan lisää. Toteutuessaan alusta voisi olla yksi väylä myös ulkosuomalaisten houkutteluun.

Kirkkokatu 12, Helsinki

PL 26, 00023 Valtioneuvosto

Vaihde 0295 480 171 | kirjaamo@intermin.fi | www.intermin.fi

TEM kertoi koulutus- ja työperäisen maahanmuuton tiekartasta. Tarkoitus on jatkossa koota opiskelun ja työn perusteella tarvittavat palvelukokonaisuudet yhdelle Talent Boost -alustalle, joka olisi upotettavissa Virtual Finland -alustaan. Tiekarttaan tulee kirjauksia myös paluumuuton edistämiseen liittyen. Digitaalisten palvelupolkujen osalta mallia otetaan esim. Saksan "Make it in Germany" -alustasta: yhden luukun periaatteella osaajille tarjotaan ympärivuorokautisesti palvelua.

Puheenjohtaja kiitti edellisiä puhujia tiedon jakamisesta ja totesi, että työryhmäkokoukset ovat hyvä tilaisuus jakaa tietoa eri ministeriöiden ulkosuomalaisstrategiaan liittyvistä hankkeista. Puheenjohtaja mainitsi, että Portugalin suurlähettiläs oli ottanut valtiosihteerin Parviaisen tapaamisessa esille Suomen ulkosuomalaisstrategian, josta hän oli kuullut UM:n selvityksen myötä: sisäministeriön maahanmuutto-osaston osastopäällikkö tapaa lähettilästä lähiaikoina ja keskustelemme aiheesta lisää. Puheenjohtaja kertoi myös Aalto-yliopiston Design for Government -kurssin Final Show'sta: opiskelijoiden työt ovat todella upeita ja ne saadaan pian jaettua koko työryhmän käyttöön.

3. Digitaalisen henkilöllisyyden kehittämisen hanke

Valtiovarainministeriön Juha Mitrunen esitteli digitaalisen henkilöllisyyden kehittämisen hanketta (liite 5). Hankkeessa luodaan puhelinsovellus, jolla henkilö pystyy osoittamaan henkilöllisyytensä. Sovellus mahdollistaa osin samat asiat kuin nykyinen sirullinen henkilökortti: valtion takaaman identiteetin. Puhelinsovelluksella henkilö voi osoittaa henkilöllisyytensä käyntiasiointissa sekä sähköisesti. Sovelluksesta tulee myös eräänlainen lompakko, johon voidaan lisätä muitakin tietoja kuin henkilötunnus ja nimi: esimerkiksi aselupa- ja ajolupatiedot.

Puheenjohtaja totesi, että hankkeella on kiinteä yhteys ulkosuomalaisstrategian valmisteluun: tunnistamiseen liittyvät haasteet ovat nousseet useissa kuulemisissa esille.

VM totesi, että valtion takaama tunnistamisväline on luonteeltaan aina sellainen, että se täytyy aika ajoin uusida. Ulkomailla oleville tämä voi olla haasteellista, jos on saavuttava esimerkiksi edustustoon tai Suomessa poliisille näyttämään kasvonsa. Tätä täytyy edelleen pohtia: ratkaisuja etsitään. Pohdinnassa esimerkiksi kuinka usein on tarpeen käydä edustustossa tai poliisilla uusinnan yhteydessä – nyt joka toinen passi.

Siirtolaisuusinstituutti totesi, että asia liittyy myös oleskelulupaa hakevien henkilöiden tilanteeseen. VM totesi, että sovelluksella voidaan helpottaa henkilön lisäämistä väestötietojärjestelmään, voi olla erilaisia tunnistamisen vahvuuksia. Puheenjohtaja totesi, että oleskelulupiin liittyvät asiat voivat olla relevantteja niiden ulkosuomalaisten osalta, jotka eivät ole kansalaisia ja ulkosuomalaisten perheenjäsenten kohdalla.

Kirkkokatu 12, Helsinki

PL 26, 00023 Valtioneuvosto

Vaihde 0295 480 171 | kirjaamo@intermin.fi | www.intermin.fi

TEM huomautti, että asialla on linkki lupamenettelyjen kehittämiseen: tunnistautumisen vähentäminen on tässä prosessissa kantavana ajatuksena. Erityisasiantuntijoiden pikakaistan osana ajatuksena oli, että vahva tunnistautuminen vaadittaisiin vasta Suomeen saapuessa, mutta tämä ei sopinut Schengen-rajäsäännöstöön. Muita ratkaisuja pohditaan.

4. Tavoiteasiakirjojen ja strategia-asiakirjan rakenne

Puheenjohtaja esitteli sisäministeriössä luotuja malleja tavoiteasiakirjoiksi ja strategia-asiakirjaksi, jotka ovat saatavilla Tiimerissä (liite 1). Tarkoitus on, että työryhmän jäsenet siirtävät malliasiakirjoista tiedot omille pohjilleen ja täydentävät osiot esitetyn mukaisesti. Ministeriöille on oma pohjansa, Suomi-Seuralle ja Siirtolaisuusinstituutille omansa. Kaikki luovat siis omat tavoiteasiakirjansa ja nämä sovitetaan yhdessä syksyn aikana yhteiseksi strategiaksi. Syksyllä määritetään yhdessä myös strategian kantavat teemat, joita työryhmän jäsenet voisivat jo tavoiteasiakirjojen valmistelun aikana pohtia. Lisäksi sovitaan strategian toimeenpanosta ja seurannasta.

Puheenjohtaja pyysi, että työryhmän jäsenet tutustuvat tavoiteasiakirjojen ja strategia-asiakirjojen mallipohjiin ja ilmoittavat 31.5. mennessä, jos ehdotettuun menettelyyn on kommentteja.

5. Jatkoaskeleet

Puheenjohtaja kävi läpi valmistelun aikataulua. Tavoiteasiakirjojen tulisi olla valmiina 3.9. mennessä ennen seuraavaa työryhmäkokousta, joka pidetään ke 8.9. Tämän jälkeen syksyn aikana kokoonnutaan tarpeen mukaan niin, että työryhmä pystyy hyväksymään strategian sisällön marraskuun loppuun mennessä. Puheenjohtaja pyrkii käymään kaikkien työryhmän jäsenten kanssa keskustelut alkukesän aikana ja on myös kesän aikana tukena tavoiteasiakirjojen valmistelussa.

5. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen. Seuraava kokous pidetään 8.9. klo 9–12.